

N. N. Basarabeanu a servit Teatrul Național din București pînă în ajunul morții sale, la început ca actor și copietor de roluri, apoi ca bibliotecar al teatrului.

Născut la Craiova, la 4 noiembrie 1851, *N. N. Basarabeanu* a urmat în orașul său natal școala primară și cîteva clase gimnaziale.

În stagiunea teatrală 1876—1877, îl găsim pe *N. N. Basarabeanu* pe scena teatrului craiovean, care se afla atunci sub conducerea Mariei Theodorini, pentru ca în septembrie 1877 să-l vedem elev în Societatea dramatică din București, dar și, simultan, student la Conservatorul de muzică și artă dramatică.

Din stagiunea 1877—1878, *N. N. Basarabeanu* figurează în cadrele Naționalului în calitate de copietor de roluri, precum și, alături de *C. I. Nottara* și *Paul Gusty*, în corpul de coriști ai teatrului, interpretînd mici roluri de „intraganti” și „călăi”.

Abia tîrziu, în 1897—1898, *N. N. Basarabeanu* este numit oficial „bibliotecar” al Teatrului Național, funcție ce-o profesa încă de la începutul intrării sale în teatrul bucureștean.

Luptînd din greu cu viața, *N. N. Basarabeanu* a adunat zi de zi tomuri de cărți, sute de piese în manuscris, care rătăceau prin colțurile prăfuite ale vreunui pod, unele din ele de mare importanță documentară; astfel a pus bazele bibliotecii Teatrului Național din București, fără însă ca munca lui anonimă de sobol să-i fi fost prețuită vreodată după cuviință.

La bătrînețe, după 50 de ani de viață în slujba Teatrului Național, *N. N. Basarabeanu* locuia în una din cămăruțele de lingă podul scenei, sărac și singur. S-a sfîrșit din viață în ziua de 13 septembrie 1927.

Mihail Pascaly a fost una din cele mai proeminente figuri ale teatrului românesc din secolul al XIX-lea, după *Costache Caragially* și *Matei Millo*.

Născut în București, după unii biografi la 1829 (după alții, la 1830 sau 1831), *Mihail Pascaly* frecventează doar șase clase „umanoare” la „Sf. Sava”, dă lecții particulare și apoi intră ca elev în trupa „diletanților romîni”, care juca pe scena teatrului „Momollo”, sub conducerea lui *Costache Caragially* și a coasociatului său, *Costache Mihăileanu*; debutează în 1848, în comedia cu tendințe politice, a lui *Ion Dimitrescu*: *O mie de franci mită* sau *O pătărnicie de trei zile*.

În anii care urmează, *Pascaly* joacă pe diverse scene, fie alături de *Costache Caragially*, fie alături de *Fanny Tardini*, fie în ansamblul lui *Matei Millo*, pentru ca, în cele din urmă, să plece la Paris, unde își desăvîrșește studiile la școala celebrului artist *Bouffé*.

În 1860, reîntors în țară, își alcătuiește o trupă proprie („Micul Batel“) și reprezintă o serie de piese, cele mai multe traduse sau adaptate, în sala teatrului „Bossel“ (peste drum de Teatrul Național).

Pascaly se orientează către un repertoriu eroic-romantic (Dumas, Hugo, Schiller) sau melodramatic (d'Ennery), dar nu precupește nici un prilej pentru a încuraja și tînăra dramaturgie originală. Astfel, Pascaly este primul interpret al lui Răzvan din drama lui Hașdeu: *Răzvan și Vidra*. Deopotrivă, nu s-a dat în lături de a juca și comedie, atunci cînd aceasta satisface exigențele sale artistice. Prelucrarea *Revizorului* de Gogol este în această privință o dovadă.

Activitatea sa teatrală se desfășoară pe rînd în sala „Bossel“ și în sala Teatrului cel Mare (Național), precum și — în 1868 și 1871 — în turneu prin Transilvania, cînd în trupa sa avea ca sufler și actor pe Eminescu.

Creator al unei adevărate școli interpretative de factură romantică (printre elevii săi se numără și Nottara), animator neostenit al unui teatru de înaltă ținută civică și artistică, Mihail Pascaly a lăsat în viața teatrului românesc o moștenire care, pentru esența ei etică mai ales, merită a fi și azi fructificată.

Răpuns de o boală de piept, a încetat din viață la 28 septembrie 1882.

